

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

Силабус навчальної дисципліни

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
«Середня освіта (німецька мова і література)»

Спеціальність
014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація
014.022 Німецька мова та зарубіжна література

Галузь знань
01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасна українська літературна мова
Викладач (-і)	Ципердюк Оксана Дмитрівна
Контактний телефон викладача	098 525 8080
Е-mail викладача	oksana.tsyperdiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Понеділок, 15.00, ауд. 311 (факультет філології) Четвер, 15.00, Zoom https://us05web.zoom.us/j/3190842760?pwd=NjB6MUk3Wkh1VEFnS9SMExRenBadz09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Сучасна українська літературна мова» є однією з базових для формування професійної компетенції сучасного фахівця, оскільки мова – один із основних інструментів професійної діяльності, зокрема майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти. Вища школа покликає готувати висококваліфікованих фахівців, які досконало володіють державною (тобто українською) мовою в усній та писемній її формах. Пропонована дисципліна продовжує формування національномовної особистості, комунікативних навичок майбутніх фахівців. <i>Предметом</i> вивчення дисципліни є сучасна українська літературна мова. Сьогодні висококваліфікований фахівець будь-якої галузі повинен мати високу загальну й мовну культуру, уміти спілкуватися з людьми, висловлюватися точно, логічно й виразно, досконало володіти фаховою термінологією, що можливо тільки за умови глибокого вивчення рідної мови, свідомого ставлення до повсякденної мовної практики. Засвоєні знання та уміння з курсу «Сучасна українська літературна мова» є основою для ефективного сприйняття відомостей з інших галузей знань, розвитку абстрактного мислення, реалізації творчого потенціалу майбутніх фахівців. Майбутні викладачі іноземної мови потребують ґрунтовних знань сучасної української літературної мови, оскільки вивчення та навчання іноземної мови базується на знанні рідної (державної) мови, перекладати з іноземної мови неможливо без досконалого знання української мови.</p> <p>Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Мета</i> навчальної дисципліни – поглибити теоретичні знання студентів із сучасної української літературної мови (зокрема таких її розділів: графіки, фонетики, орфоепії, орфографії, лексикології, фразеології, лексикографії, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису, пунктуації) та практичне оволодіння літературними нормами на різних мовних рівнях для їхнього успішного застосування в майбутній професійній діяльності.</p> <p><i>Завдання (цілі):</i></p>	

- подати основні відомості про фонетичний, лексико-фразеологічний і граматичний рівні будови сучасної української літературної мови, її своєрідні риси;
- активізувати процес оволодіння системою теоретичних знань із сучасної української літературної мови та розуміння її ролі в майбутній професійній діяльності;
- закріпити та систематизувати теоретичні знання із сучасної української літературної мови в процесі виконання вправ, завдань і мовних розборів (як-от: фонетичний, морфемний, словотвірний і морфологічний аналізи слів, синтаксичний аналіз словосполучень і речень);
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- сформувати навички оперування фаховою мовознавчою термінологією;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій, прагнення вдосконалювати знання мовних норм і стежити за змінами мовних норм.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання німецької мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (англійської) в процесі професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ✓ Компетентність володіння державною мовою: Здатність вільно спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.
- ✓ Громадянська компетентність: Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.
- ✓ Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземними мовами з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ✓ Культурна компетентність: Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
- ✓ Дослідницька компетентність: Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- ✓ Мовно-комунікативна компетентність: Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усному та писемному спілкуванні, зокрема у професійному колі; застосовувати знання про іноземну мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та практичні вміння з іноземної мови у навчальній і професійній діяльності; забезпечувати навчання учнів

іноземної мови, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, зокрема іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності; здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.

- ✓ Літературознавча компетентність: Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики й культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.
- ✓ Компетентність педагогічного партнерства: Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.
- ✓ Здатність до навчання впродовж життя: Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, керівництва тощо).

5. Програмні результати навчання

- ✓ Розуміти фундаментальні принципи буття людини та природи, цінності громадянського суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку; поважати права і свободи інших громадян, реалізуючи власні.
- ✓ Здійснювати усну та письмову комунікацію державною та іноземною мовами з учнями, колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній, позанавчальній і професійній діяльності.
- ✓ Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, мову та культуру.
- ✓ Знати норми української та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів; вміти аналізувати структурні одиниці української та іноземної мови, визначати їхню взаємодію; характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; застосовувати ці знання і вміння у професійній діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.
- ✓ Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, функціональні особливості, стратегії комунікації, мовні та позамовні засоби виразності мовлення; вміти застосовувати ці знання для формування в учнів здатності до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії у навчальній і позанавчальній діяльності.
- ✓ Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів); використовувати мовний, мовленнєвий та культурний досвід учнів під час підготовки та проведення навчальних занять для формування в них розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що

вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей, розвитку системного мислення.

- ✓ Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.
- ✓ Збирати, систематизувати, аналізувати й інтерпретувати дані реального освітнього процесу та застосовувати їх для прогнозування, планування, організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів і прикладного мікродослідження з педагогіки, методики навчання іноземних мов або зарубіжної літератури, іноземної мови, презентувати його результати.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	2
семінарські заняття	28
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
1	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	1	О

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
<p>Тема 1. Вступ. Сучасна українська літературна мова (СУЛМ) як предмет вивчення. Історія становлення та сучасний стан української мови.</p> <p>Предмет, мета і завдання дисципліни «Сучасна українська літературна мова». Роль курсу у фаховій підготовці студентів факультету іноземних мов.</p> <p>Українська мова – єдина національна мова українського народу, форма його національної культури. Українська мова як одна з індоєвропейських мов. Походження та основні етапи розвитку української мови. Історія лінгвоциду щодо української мови. Самобутні риси української мови. Основні функційні стилі сучасної української мови. Поняття літературної мови, її основні ознаки. Усна та писемна форми літературної мови. Мовна норма, її основні ознаки. Типи мовних норм. Норма і варіантність. Історія формування сучасної української літературної мови.</p>	2	4	

<p>Особливості розвитку української мови на сучасному етапі. Мовна політика і мовна ситуація в Україні. Українське законодавство про мову. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019).</p>			
<p>Тема 2. Графіка, фонетика та орфоєпія СУЛМ. Графіка як розділ науки про мову. Український алфавіт. Співвідношення між буквами і звуками. Фонетика як розділ науки про звуковий склад мови. Класифікація голосних. Класифікація приголосних. Фонетичний аналіз слова. Склад як фонетична одиниця мови. Типи складів. Основні правила українського складоподілу. Фонетична транскрипція. Фонетичний алфавіт. Поняття морфонології. Загальна характеристика чергування голосних і приголосних фонем. Доісторичні, історичні та позиційні чергування. Чергування голосних і приголосних. Фонологія. Поняття фонемі. Орфоєпія як розділ мовознавства. Суспільне значення орфоєпічних норм, причина відхилень від орфоєпічних норм. Основні риси української літературної вимови: а) вимова голосних звуків; б) вимова приголосних звуків і груп приголосних. Поширені відхилення від норм української літературної вимови. Засоби милозвучності української мови. Норми наголошування слів у сучасній українській літературній мові та можливі відхилення від них у практиці усного мовлення. Наголос як суперсегментна одиниця. Особливості наголосу в українській мові.</p>		2	4
<p>Тема 3. Орфографія СУЛМ. Орфографія, її предмет і завдання. Принципи української орфографії. Правила переносу слів із рядка в рядок. Нова редакція українського правопису (2019): зміни та доповнення. Правила вживання апострофа та м'якого знака. Правопис ненаголошених [е], [и], [о]. Спрощення в групах приголосних, подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових звуків. Правопис префіксів і суфіксів, зміна приголосних під час словотворення. Уживання великої літери. Правопис слів іншомовного походження. Правопис прислівників. Правопис складних слів. Правопис не, ні з різними частинами мови. Правопис службових слів.</p>			6
<p>Тема 4. Лексикологія, фразеологія та лексикографія СУЛМ. Лексикологія як розділ мовознавства, її предмет,</p>		2	4

<p>завдання і зв'язок з іншими розділами лінгвістики. Слово як одиниця мовної системи. Лексичне значення слова. Поняття лексеми та її структура. Багатозначність слів у сучасній українській мові. Пряме та переносне значення слів. Типи переносних значень. Омоніми, їхні основні типи та шляхи виникнення. Міжмовна омонімія. Синоніми, їхні основні типи. Табу, евфемізми, перифрази і явище синонімії. Антоніми, їхні основні типи. Пароніми та явище паронимазії. Лексика української мови з погляду походження. Фонетико-морфологічне освоєння іншомовних слів. Лексика української мови з погляду сфер уживання. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Функціонально-стилістична диференціація української мови.</p> <p>Фразеологія як розділ мовознавства, її предмет, завдання і зв'язок з іншими мовознавчими дисциплінами. Ознаки фразеологізмів. Типи фразеологічних одиниць. Джерела української фразеології.</p> <p>Лексикографія як розділ мовознавства, її предмет, завдання, зв'язок з іншими розділами науки про мову. Типи лексикографічних праць. Різновиди лінгвістичних словників.</p>			
<p>Тема 5. Морфеміка і словотвір СУЛМ.</p> <p>Морфеміка як розділ мовознавства, її предмет, завдання та зв'язок з іншими розділами лінгвістики. Морфема як мінімальна значуща одиниця мови. Морфема і морф. Аломорфи морфем. Типи морфем. Корінь слова, вільний (незв'язаний) і зв'язаний корені. Афіксальні морфемі. Поняття морфемної структури слова. Граматична основа слова та її характеристика.</p> <p>Словотвір (дериватологія) як розділ мовознавства, її об'єкт, завдання та зв'язок з іншими розділами лінгвістики. Словотвірна структура слова. Поняття твірної основи. Способи словотворення: а) морфологічний спосіб та його різновиди; б) неморфологічні способи словотворення (морфолого-синтаксичний, лексико-семантичний, лексико-синтаксичний). Словотвірне значення слова. Спрощений морфемний аналіз слова. Спрощений словотвірний аналіз слова.</p>		2	4
<p>Тема 6. Граматика української мови та її основні поняття. Морфологія як розділ граматики.</p> <p>Грамматика української мови як учення про її граматичну (морфологічну та синтаксичну) будову.</p>		2	3

<p>Граматичне значення слова, основні засоби вираження граматичних значень. Граматична форма, її типи в сучасній українській мові. Поняття морфологічної парадигми та словоформи. Граматична категорія, система граматичних категорій у сучасній українській мові. Морфологія як розділ граматики. Взаємозв'язок морфології із синтаксисом, словотвором та лексикологією. Принципи класифікації частин мови в українській мові. Повнозначні (самостійні) та неповнозначні (службові) частини мови. Займенник, вигуки, слова категорії стану, модальні слова та зв'язки в системі частин мови. З історії вивчення частин мови. Взаємопереходи в системі частин мови.</p>			
<p>Тема 7. Іменні частини мови. Іменник. Іменник як центральна частина мови, його категорійне (частиномовне) значення, морфологічні та синтаксичні ознаки. Лексико-граматичні розряди іменників: а) власні і загальні назви; б) конкретні й абстрактні іменники; в) збірні іменники; г) одиничні іменники; г) речовинні (матеріальні) іменники; д) назви істот і неістот. Категорія роду іменників. Формальні та значеннєві критерії у розподілі іменників за родами. Особливості визначення роду невідмінюваних іменників. Категорія відмінка іменників. Кличний відмінок у відмінковій системі української мови. Парадигматика (словозміна) іменників: поділ іменників на відміни та групи; групи іменників, які перебувають поза відмінами. Характеристика парадигм іменників I, II, III і IV відмін. Явище субстантивації. Морфологічний аналіз іменників.</p>		2	3
<p>Тема 8. Прикметник. Числівник. Займенник. <u>Прикметник</u> як частина мови, його категорійне значення, морфологічні та синтаксичні ознаки. Лексико-граматичні розряди прикметників (якісні, відносні та присвійні), їхні значення, творення та написання. Повні й короткі, стягнені й нестягнені форми прикметників. Особливості відмінювання прикметників. Явище ад'ективації. Морфологічний аналіз прикметників. <u>Числівник</u> як частина мови, його категорійне значення, морфологічні та синтаксичні ознаки. Історія формування числівника. Розряди числівників за значенням та будовою (структурою). Словозміна числівників. Зв'язок числівників з іменниками. Правопис числівників і відчислівникових слів. Наголошування та правопис числівників. Явище</p>		2	4

<p>нумералізації. Морфологічний аналіз числівників. <u>Займенник</u> як частина мови, його категорійне значення, морфологічні та синтаксичні ознаки. Розряди займенників за значенням. Класифікація займенників за співвіднесенням з іншими частинами мови. Особливості відмінювання, правопису, словотвору та наголошування займенників. Явище прономіналізації. Морфологічний аналіз займенників.</p>			
<p>Тема 9. Дієслово. Дієслово як центральна частина мови, його категорійне значення, морфологічні категорії та синтаксична роль. Система граматичних форм дієслова. Інфінітив, його синтаксичні особливості. Категорія виду. Поняття видової пари. Парновидові, одно- і двовидові дієслова. Категорія перехідності / неперехідності. Категорія стану. Категорії способу та часу. Пряме та переносне вживання способових та часових форм. Дієвідмінювання дієслів I, II дієвідмін і дієслів архаїчної групи. Дієприкметник як особлива форма дієслова, загальна характеристика значення, морфологічних ознак і синтаксичних функцій. Дієприкметники активного стану, їхнє значення, творення і вживання. Дієприкметники пасивного стану, їхнє значення, творення і вживання. Розділові знаки при дієприкметникових зворотах. Дієслівні предикативні форми на -но (-ено), -то. Дієприслівник як особлива форма дієслова, загальна характеристика морфологічних ознак і синтаксичних функцій. Дієприслівники недоконаного виду, їхнє значення, творення і вживання. Дієприслівники доконаного виду, їхнє значення, творення і вживання. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниках та дієприслівникових зворотах. Морфологічний аналіз дієслівних форм.</p>		2	4
<p>Тема 10. Незмінні частини мови. Вигук. <u>Прислівник</u> як частина мови, його категорійне значення, морфологічні та синтаксичні ознаки. Розряди прислівників за лексичним значенням. Групи прислівників за повнотою лексичного значення (номінативною природою). Ступені порівняння прислівників. Походження прислівників. Правопис прислівників. Явище адвербіалізації. Загальна характеристика службових частин мови. <u>Прийменник</u> як частина мови. Семантичні типи прийменникових конструкцій. Вживання</p>		2	4

<p>прийменників з відмінковими формами слів. Групи прийменників за будовою. Групи прийменників за походженням. Явище препозиціоналізації.</p> <p><u>Сполучник</u> як частина мови. Групи сполучників за значенням. Групи сполучників за будовою. Групи сполучників за способом уживання. Групи сполучників за походженням: первинні та вторинні. Сполучні слова, їхня характеристика. Явище кон'юнкціоналізації.</p> <p><u>Частка</u> як особлива службова частина мови. Функціонально-семантичні різновиди часток. Класифікація часток за структурою. Групи часток за походженням. Явище партикуляції.</p> <p><u>Вигук</u> як окрема неслужбова частина мови. Групи вигуків за значенням. Класифікація вигуків за походженням. Явище інтер'ективації. Звуконаслідувальні слова.</p> <p>Морфологічний аналіз незмінних частин мови та вигуків.</p>			
<p>Тема 11. Синтаксис. Словосполучення та речення як синтаксичні одиниці.</p> <p>Предмет синтаксису. Основні синтаксичні одиниці мови. Синтаксичні зв'язки. Зв'язок синтаксису з іншими розділами науки про мову. Словосполучення як некомунікативна синтаксична одиниця. Відмінність словосполучення від слова і речення. Словосполучення та інші сполучення слів. Типи словосполучень за будовою. Типи підрядних словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Граматичні зв'язки слів у словосполученні. Семантико-синтаксичні відношення у словосполученнях. Синтаксичний аналіз словосполучень.</p> <p>Речення, його основні ознаки. Аспекти вивчення речення: формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний (семантичний), комунікативний. Актуальне членування речення, засоби його вираження. Класифікації речень: за метою висловлювання думки; за експресією; за характером співвідношення змісту речення з дійсністю; за будовою (прості, складні). Формально-синтаксична типологія простого речення.</p>		2	4
<p>Тема 12. Просте речення. Члени речення. Просте ускладнене речення.</p> <p>Загальна характеристика головних членів речення. Координація форм підмета і присудка. Підмет, його типи (простий, складений) і способи вираження. Присудок, його типи (простий дієслівний, складений</p>		2	4

<p>дієслівний, складений іменний, трикомпонентний присудок, складний (подвійний) присудок) і вираження. Загальна характеристика другорядних членів речення. Додаток, його типи і вираження. Означення, його типи і вираження. Обставина, її типи та вираження.</p> <p>Просте ускладнене речення, його особливості. Розділові знаки в реченнях із однорідними членами. Координація присудка з однорідними підметами. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення. Розділові знаки в реченнях зі вставними і вставленими компонентами. Пунктуація в реченнях зі звертаннями.</p>			
<p>Тема 13. Речення з відокремленими членами. Односкладні речення. Неповні речення. Еквіваленти речень.</p> <p>Речення з відокремленими означеннями, розділові знаки в таких реченнях. Відокремлені прикладки, розділові знаки при них. Відокремлені додатки, розділові знаки при них. Відокремлені обставини, розділові знаки при них. Відокремлені уточнювальні другорядні члени речення, пунктуація.</p> <p>Односкладні речення. Односкладні речення іменного типу. Односкладні речення дієслівного типу. Неповні речення, їхні типи: контекстуальні, ситуативні, еліптичні. Еквіваленти речення: слова-речення, незакінчені речення.</p>		2	3
<p>Тема 14. Складне речення. Типи складносурядних речень.</p> <p>Складне речення як синтаксична одиниця: його суть, проблеми дослідження, засоби зв'язку між предикативними частинами. Класифікація складних речень. Складносурядні речення, їхня суть, особливості та різновиди. Розділові знаки в складносурядних реченнях. Синтаксичний аналіз складносурядних речень.</p>		2	3
<p>Тема 15. Складнопідрядні речення.</p> <p>Складнопідрядні речення: загальне поняття, будова та принципи класифікації. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях. Синтаксичний аналіз складнопідрядних речень.</p>		2	3
<p>Тема 16. Безсполучникове складне речення. Багатоконпонентні синтаксичні конструкції.</p>		2	3

<p>Складні безсполучникові речення: проблема їхнього статусу і сутність. Типологія безсполучникових речень: безсполучникові речення з однотипними (однофункціональними, однорідними) і різнотипними (різнофункціональними, неоднорідними) предикативними частинами. Розділові знаки в безсполучникових реченнях. Складні речення змішаної будови (сполучниково-безсполучникові). Період як синтаксична структура. Конструкції з чужим мовленням. Розділові знаки в реченнях із прямою мовою та в діалогах.</p>				
ЗАГАЛОМ:		2	28	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Система оцінювання навчальної дисципліни складається з таких компонентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поточний контроль (30 % від загальної кількості балів за курс (100%) – активна участь під час практичних занять; виконання тестових завдань, написання словникових диктантів; мовні аналізи. За кожне практичне заняття – по 2% (разом 28%), лекційне – 2%). 2. Самостійна робота (15%): індивідуальне завдання – 5%, тестові завдання в системі дистанційного навчання – 5%, диктант – 5%. 3. Контрольна робота – 5%. 4. Екзаменаційна робота – 50%. <p>Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на практичному занятті, словникові диктанти, стартовий тест з української мови, самостійна робота «Своєрідні риси української мови»); підсумковий (тестова контрольна робота в системі дистанційного навчання; екзаменаційна тестова робота в аудиторії).</p>			
<p>Вимоги до письмових і самостійних робіт</p>	<p style="text-align: center;">Стартовий тест з української мови</p> <p>В установлений час самостійно виконайте тест на сторінці дистанційного навчання – 20 питань з однією правильною відповіддю, щоби перевірити базові знання шкільної програми з української мови. Оцінка за тест зараховується як оцінка за лекційне заняття.</p> <p>Максимальний бал – 10 б.</p> <p style="text-align: center;">Словниковий диктант</p>			

Словникові диктанти виконуються на практичних заняттях згідно із планом відповідного заняття. Обсяг – 30–40 слів. Оцінка за словниковий диктант зараховується як оцінка за практичне заняття (поточний контроль).

Оцінка (вага)	Кількість помилок
10 б.	0
9 б.	1
8 б.	2
7 б.	3–4
6 б.	5–6
5 б.	7–8
4 б.	9–10
3 б.	11–12
2 б.	13–14
1 б.	15–16 і більше
Максимальна оцінка – 10 б.	

Індивідуальне завдання

Самостійно оберіть тему повідомлення з переліку, поданого в методичних вказівках до практичних занять і самостійної роботи, підготуйте виступ на 5–7 хвилин із презентацією. Виголосіть виступ на тому практичному занятті, яке відповідає темі повідомлення. На кожне практичне заняття готують виступ не більше ніж 2 студентів.

Критерії оцінювання	Вага
Відповідність темі та змістовність повідомлення.	3 б.
Презентація (10–20 прозірок).	3 б.
Культура мовлення.	2 б.
Володіння матеріалом, зв'язок із аудиторією під час виступу, відповідь на запитання викладача та студентів.	2 б.
Разом:	10 б. (5%)

Тестова робота за темами практичних занять 1-5

В установленний час самостійно виконайте тест – 50 питань з однією правильною відповіддю, щоби перевірити розуміння теоретичних і практичних аспектів тем (50 б. – 5% від загальної кількості балів).

Текстовий контрольний диктант (обсяг – 180–190 слів).

Критерії оцінювання

Диктант оцінюється однією оцінкою, орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково; помилки в тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважаються однією помилкою; помилки на те саме правило, але в різних словах і конструкціях, вважаються різними помилками.

Оцінка (вага)	Кількість помилок
10 б.	0/0
9 б.	1 (негруба)
8 б.	2
7 б.	3–4
6 б.	5–6
5 б.	7–8
4 б.	9–10
3 б.	11–12
2 б.	13–14
1 б.	15–16 і більше
Максимальна оцінка – 10 б. (5%).	

Підсумкова контрольна робота

В установленний час самостійно виконайте тест – 50 питань з однією правильною відповіддю, щоби перевірити розуміння теоретичних і практичних аспектів навчального матеріалу (50 б. – **5%** від загальної кількості балів).

Екзаменаційна робота

Згідно з розкладом у відповідній аудиторії упродовж 60 хв. виконайте тестові завдання – 50 питань з однією правильною відповіддю (50 б. – **50%** від загальної кількості балів).

Практичні заняття

Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали в адаптованій (десятибальній) формі за такими **критеріями**:
«відмінно» (9–10 б.) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
«добре» (7–8 б.) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але допускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або під час аналізу практичного матеріалу;
«задовільно» (5–6 б.) – здобувач освіти переважно опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання

	<p>викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» (1–4 б.) – здобувач освіти не опанував навчального матеріалу дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p> <p>Якщо під час практичного заняття студенти виконували письмову роботу, то оцінку за практичне розраховуємо за формулою: (оцінка за роботу на практичному + оцінка за письмову роботу) : 2.</p> <p>Якщо студент не має оцінки за роботу на практичному, то зараховують лише оцінку за письмову роботу.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Діє система накопичення балів. Мінімальна кількість балів для допуску до екзамену – 25, максимальна – 50.
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен; форма здачі – письмова (тестова). Розподіл балів за завдання: 50 завдань – 50 балів.</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2.</p>

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Під час виконання письмових робіт не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат.

Якщо студент вчасно не підготував індивідуального завдання (повідомлення з презентацією), то може надіслати текст повідомлення та презентацію викладачеві не пізніше ніж за тиждень до дня екзамену.

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#) та [Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності](#). Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Відвідування занять

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття в разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має

бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань у системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. [Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.](#)

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю № 1, мають право перескласти екзамен за відомістю № 2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі в процесі підготовки до практичних занять та під час виконання письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном № 3 студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано [Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#)

Перезарахування освітніх компонент

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, UdeMy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.](#)

Повторне вивчення дисципліни

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

1. Бабій І. О., Голянич М. І., Стефурак Р. І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. 2-ге вид, виправ. і доповнен. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. 336 с. URL: <http://surl.li/chqtas>
2. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 416 с. URL: <http://surl.li/ilbqpc>

3. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 368 с.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: академічна граматики української мови. Київ : Пульсари, 2004. 400 с. URL: <http://surl.li/mmvsgi>
5. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : підручник. Київ : Либідь, 1993. 368 с. URL: <http://surl.li/ekwiki>
6. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 336 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=1239>
7. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
8. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: збірник вправ : навч. посібник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. 372 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=834>
9. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Практична морфологія : навч. посібник, рекомендовано МОН України. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 588 с.
10. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська мова. Морфологія. Збірник тестових завдань : навч. посібник. Івано-Франківськ : Голіней О. М., 2021. 276 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12351>
11. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 384 с. URL: <http://surl.li/sfylur>
12. Зубков М. Норми й культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення. 3-є вид., доп. і змін. Київ : Арії, 2020. 608 с.
13. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоепія. Морфологія. Графіка. Орфографія: посібник. Вид. 2-е, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 108 с. URL: <http://surl.li/lnybbc>
14. Плющ М. Я. Граматика української мови : у 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Київ : Вища школа, 2005. 286 с. URL: <http://surl.li/puanxu>
15. Синтаксис української мови : навчальний комплекс / уклад. О. В. Дуденко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 208 с. URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm&ogbl#inbox/KtbxLwGnPVGRtNgJKGvGpPqbqxBtWmLBdq?projector=1&messagePartId=0.1>
16. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови : посібн. для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. Луганськ : Альма-матер, 2005. 400 с. URL: <http://surl.li/lcdgnw>
17. Українська мова : енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), Зяблюк М. П. [та ін.]. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. Бажана, 2004. 824 с. URL: <http://surl.li/jqrolw>
18. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с. URL: <http://surl.li/iwbnw>
19. Ципердюк О. Д. Мовознавча термінологія в праці Олени Курило «Уваги до сучасної української літературної мови». *Фахова мова як динамічний функційний різновид загальнонародної української мови* : зб. наук. праць учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Луганськ, 30–31 травня 2013 р.). Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2013.

С. 150–163.

20. Ципердюк О. Д. Українська мова за професійним спрямуванням: курс лекцій для студентів факультету іноземних мов. Електронне видання. Івано-Франківськ : ПНУ, 2013. 72 с.
21. Ципердюк О. Д. Українська мова за професійним спрямуванням : методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи для студентів факультету іноземних мов. Електронне видання. Івано-Франківськ : кафедра української мови ПНУ ім. В. Стефаника, 2022. 136 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/17957>
22. Ципердюк О. Д. Семантична деривація української релігійної лексики в сучасних медіатекстах. *Development vectors of philological sciences in the modern context* : International scientific conference, April 3–4, 2024. Wloclawek, Republic of Poland. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. С. 124–128.
23. Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: термінологічний словник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. 84 с. <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=835>
24. Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова: хрестоматія до курсу для студентів факультету філології (спеціальність «Польська мова і література», «Чеська мова і література»). Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2019. 279 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=7819>
25. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 408 с. (Альма-матер). URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shulzhuk_Kalenyk/Syntaksys_ukrainskoi_movy.pdf
26. Ющук І. П. Українська мова. Київ : Либідь, 2003. 640 с. URL: <https://studfile.net/preview/5082372/>

Інтернет-ресурси:

27. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ. Київ : Видавничий дім Д. Бураго, 2021. 420 с. URL: <https://cutt.ly/hvopHsA>
28. Антоненко-Давидович Д. Як ми говоримо. Київ : Либідь, 1991. 256 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Antonenko-Davydovych/Yak_my_hovorymo.pdf
29. Баган М. П. Англізація сучасного українськомовного комунікативного простору: причини, основні вияви та наслідки. *Українська мова*. Київ : Ін-т укр. мови НАН України. 2020. №1. С. 38–53. URL: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_20/6.pdf
30. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
31. Культура слова: мовностилістичні поради від Олександра Пономарева. URL: <http://ponomariv-kulturaslova.wikidot.com>
32. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання М. Волощак. URL: <http://nepravylnoopravylny.wikidot.com/>
33. Офіційний сайт української мови URL: <http://ukrainskamova.com/>
34. Про фемінітиви в сучасній українській мові / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. URL: <http://surl.li/ejamm>
35. Словник української мови : в 11 тт. Київ : Наук. думка, 1970–1980. URL: <http://sum.in.ua>
36. Словотвір URL: <https://slovotvir.org.ua/>
37. Тренажер із правопису української мови URL: <https://webpen.com.ua/>
38. Українська за 27 уроків URL: <https://prometheus.org.ua/>
39. Український лінгвістичний портал. Словники України on-line: словозміна, синонімія, фразеологія. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
40. Уроки державної мови. URL: <http://www.mova.kreschatic.kiev>
41. Фаріон І. Явище англоварваризації в українському освітньо-науковому середовищі:

- історія і сучасність. URL: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/206101/224879>
42. Ципердюк О. Д. Вокатив у текстах новел Василя Стефаника. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2021. Том. 32 (71). № 6. Частина 1. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 58–63. URL: http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/6_2021/part_1/11.pdf
43. Ципердюк О. Д. Експресивізація релігійної лексики в сучасному інтернет-мовленні (на матеріалі українськомовного ютуб-контенту). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія»*. 2023. Вип. 63. С. 86–89. – 12 ст. – 0,5 друк. арк. URL: <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v63/19.pdf>
44. Ципердюк О. Д. Кодифікація релігійної лексики в новій редакції «Українського правопису» (2019). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2021. Вип. 52. Том 2. С. 15–19. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v52/part_2/4.pdf
45. Ципердюк О. Д. Мовознавча термінологія в праці Є. Тимченка «Номінатив і датив в українській мові». *Слово : Прикарпатський вісник НТШ*. Івано-Франківськ, 2015. № 2 (30). С. 105–114. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Pvntsh_sl_2015_2_11.pdf
46. Ципердюк О. Д. Особливості функціонування кличного відмінка в проповідях Григорія Хомишина. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том. 31 (70). № 4. 2020. Частина 1. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 136–141. URL: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/4_2020/part_1/27.pdf
47. Ципердюк О. Д. Релігійна лексика в «Російсько-українському словнику» за редакції А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова і сучасний мовний контекст. *Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 5–6 листопада 2021 р. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2021. С. 7–11. URL: <http://surl.li/pixue>
48. Ципердюк О. Д. Семантико-стилістичні особливості фразеологізмів у проповідях єпископа Григорія Хомишина. *Українознавчі студії*. 2018. № 19. С. 70–81. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/ukrst/article/view/3307/3782>

Викладач _____ Оксана ЦИПЕРДЮК